

Landgilden „med Videre“; om dette „med Videre“ skal sigte til Indfæstningen, kan jeg ikke see, men jeg troer det ikke. Derimod i Forordningen af 8de Juni 1787 § 1 — der i et aldeles lignende Forhold taler om Erstatning i Landgilde —, fremtræder første Gang, saavidt mig bekendt, ogsaa en forholdsmæssig Refusion af Indfæstningen. Nu kan man maaskee sige, at fra den Tid er Indfæstningen da gjort til noget ganske Analogt med Landgilden, men dette maa jeg dog meget benægte, thi dette „forholdsmæssig“ kan kun være at udregne efter Hartkornet, og ingenlunde efter den Aarsætte, større eller mindre, i hvilken Fæstebonden har nydt Godt af Jorden, som fratages ham; men dette maa det jo dog nødvendigt være taget i Betragtning i dette Lovbud, naar den ærede Ordfører og et andet æret Medlem af Udvalget skulde kunne have Ret til, som de have gjort, i deres Vædringsforslag til § 9 ved Fæsteforholdets Afsløsning at beregne til Afsløsningscapital, hvorlænge Bonden har nydt Fæsterettigheden, saa at den, der f. Ex. havde nydt Rettigheden i 30 Aar, skulde have mindre Godtgjørelse i Afsløsningscapitalen, end om han maaskee kun havde nydt den i eet Aar. Om noget Saadant staaer der aldeles Intet i Lovgivningen. Lovgivningen har altsaa slet ikke sat Indfæstningen i nogen saadan Forbindelse med Brugen af Jorden, som Landgilden, og Indfæstningen er efter min Mening endnu den Dag i Dag en aldeles symbolisk Videlse til Tegn paa, at nu er Contracten fastsat og sluttet. Rigtig nok have vi nu andre Bestemmelser, nemlig Fæstebrevene, deres Tilgængelighed, Overlevering ved Syn og Andet, men dette var ikke foreskrevet saaledes, idetmindste langt fra saa stringent i den Lovgivning, af hvilken det hele Forhold historisk har udviklet sig. Jeg maa holde aldeles fast paa, at Indfæstningen eller Fæsteretten ikke kan kapitaliseres paa den Maade, som

her staaer, og at der ikke, — at sige paa Rettens Vegne, — kan være Tale om nogen større eller mindre Godtgjørelse for Fæsteren, med Hensyn til om han har været Fæster i kortere eller længere Tid, — Jeg er ogsaa aldeles enig med den ærede Taler i, at Bondestanden som saadan er ophørt, og jeg troer heller ikke, at denne Lovgivning var givet for Bondestanden, naar vi ville tage det ganske stricte; thi ethvert Medlem af de andre Stænder har jo altid kunnet gaae over i Bondestanden, naar han vilde; han blev jo rigtig nok derved Bønde, men det var jo dog ialtsald ikke til én til ethvert enkelt Tidsrum bestaaende Bondestands specielle Vel, at Fæstelovgivningen blev givet, det var da til ethvert Medlem af Undersaatterne, som kom i Besiddelse af Bondejord. — Jeg er ogsaa enig med den ærede Rigsdagsmand i, at det egentlig ikke er til Bondestandens Conservering, at denne Fæstelov sigter, og navnlig er jeg fuldkommen enig med ham i, at dersom Evangsloven vedtages, saa vilde dette heller ingenlunde være til Bondestandens Conservering; jeg troer tværtimod, at det snarere vilde være imod Bondestandens Conservation, thi det er ganske klart, at naar alt Fæstegods bliver Selveiendom, da ville mange Flere udenfor Bondestanden komme til at besidde de Jorder, som hidtil have været Fæstegods, end naar det vedbliver at være Fæstegods, thi uagtet Herlighedsretten nu er næsten borte, er der dog blevet staaende Pligten til „Hørighed og Lydighed“, og dette er ialtsald Noget, som jeg troer enhver privat Mand ikke ønsker juridisk at være forpligtet til at vise mod Andre end Loven og Regjeringen, naar han vil være en aldeles fri Mand. Jeg troer altsaa ingenlunde, at Bondestandens Conservering ved Bondegodset bestyrkes ved en saadan Lovs Udgivelse, som her omtales, men jeg troer heller ikke, at det fra den Side, hvorfra Loven ønskes, fornuftigtvis kan være Meningen med Lovforslaget.